

BOKOD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓJÁNAK
AKTUALIZÁLÁSA, FELÜLVIZSGÁLATA

2016.

BEVEZETŐ

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló többször módosított 1993. évi III. törvény 92. § (3) bekezdése értelmében: „A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.”

A **Képviselő-testület** a szociális szolgáltatások fejlesztési irányát, jövőképét az alábbiak szerint határozta meg:

„ **A településen élők számára a minőségi élet feltételeinek biztosítása a tradicionális értékek megőrzésével.**”

Alapvetően fontos alapelvek:

- a szociális alapellátás biztosítása mindenki számára
- a szociális jogok érvényesítésének biztosítása
- az egyén, a családok védelme, a helyi közösségek zavartalan együttélése
- a helyi társadalom igényeinek, szociális szükségleteinek figyelembe vételével kell kialakítani a szolgáltatások rendszerét

A települési szolgáltatástervezési koncepció célja: egy olyan program elkészítése, mely öt éves időtartamra határozza meg azoknak a feladatoknak a végrehajtását, melyek az alapellátások területén a szociális törvényben és a végrehajtási rendeletben megfogalmazott tárgyi, személyi, valamint szakmai előírásoknak megfelelő működést valósíthat meg. A törvényi előírások megvalósításán túl az ellátások lakosságszámhoz és ellátási igényekhez igazított mennyiségi és minőségi változtatásokra mutasson rá.

A települési szolgáltatástervezési koncepció feladata:

- meghatározni azokat az alapelveket, irányokat, célokat, amelyeket a község a szociális szolgáltatások biztosítása, fejlesztése során követ, illetve amelyekkel orientálni kívánja a szolgáltatások fejlesztésének további szereplőit
- elősegíteni a szociális és gyermekvédelmi törvény által bevezetésre kerülő új típusú szolgáltatások, intézmények létrehozását
- a községben olyan szolgáltató rendszer jöjjön létre, amely összehangoltan, koordináltan működik és a lehető legteljesebb mértékben képes lefedni és kezelni a szociális szükségleteket
- a szociális szolgáltatások egyenletes fejlődésének biztosítása
- tájékoztatás nyújtása a szolgáltatásokról, azok igénybevételének feltételeiről
- információ biztosítása a szociális ellátórendszerrel kapcsolatos döntésekhez.
- világítson rá a községben működő szociális ellátórendszer hiányosságaira
- jelölje ki az irányokat egy mindenki számára minimális biztonságot jelentő szociális védőháló kialakításához
- segítse elő egy egységes „szociális szolgáltató politika” kialakítását a településen
- biztosítson információkat egyéb fejlesztési koncepciók, programok, tervek kidolgozásához (pl. területfejlesztési koncepció, rekonstrukciós program, stb.)

A koncepció tartalmazza:

- a község demográfiai adatait, foglalkoztatási mutatóit
- a szociális törvény által előírt ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét
- a község által fenntartott intézmény struktúráját, legfontosabb jellemzőit
- az alapellátások iránti igény alakulását, korösszetételét, legfontosabb szociális jellemzőit
- az ellátórendszer korszerűsítésének, fejlesztésének irányait
- a fejlesztési prioritásokat

A jelenlegi anyag alapját a 2008. évben készített szolgáltatástervezési koncepció adja.

I. BOKOD KÖZSÉG ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

Bokod község a Közép-dunántúli régióhoz tartozó Komárom-Esztergom megye déli peremén, az Által-ér völgyében helyezkedik el. Az Oroszlányi Kistérséghez kapcsolódó településhez a legközelebbi város a 7 km-re található Oroszlány, valamint a megyeszékhely, a 20 km-re elterülő Tatabánya.

A település minden irányból jól megközelíthető. Az észak-déli -Tatabányát a régióközpont Székesfehérvárral összekötő - és a kelet-nyugati - Budapestet Győrrel összekapcsoló - korridor közelsége jótékonyan hat a település működésére, fejlődésére.

A község munkaerőhelyzetét döntően az előbb felvázolt földrajzi elhelyezkedés határozza meg.

Az ipari szerkezetváltás, a mezőgazdaság jelentős visszaszorulása miatt a munkaerő egy része a helyi vállalkozásokban, döntő többségük azonban a környező városok ipari parkjaiban, szolgáltatásaiban talál munkát.

Az aktív keresők 70-80 %-a naponta ingázik munkahelyére.

I.1. A község demográfiai helyzete

Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk).

	2012.	2013.	2014.
állandó népesség száma	2141 fő	2 042	2 062
nő	1113 fő	1 049	1 062
férfi	1028 fő	993	1000
0-14 évesek	300	n.a.	271
15-59 évesek	1350	n.a.	1315
60-64 évesek	149	n.a.	141
65 év feletti	299	n.a.	337

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A következő demográfiai táblák alapadatokat szolgáltatnak a településen élő gyerekek száma, életkori megoszlása vonatkozásában, megmutatja a lakosság nemek szerinti összetételét:

állandó népesség száma 2012.	2141 fő
nő	1113 fő 52%
férfi	1028 fő 48%
0-2 évesek	43 fő 2%
0-14 éves nők	150 fő 7%

0-14 éves férfiak	150 fő
	7%
15-17 éves nők	43 fő
	2%
15-17 éves férfiak	43 fő
	2%
18-59 éves nők	600 fő
	28%
18-59 éves férfiak	664 fő
	31%
60-64 éves nők	85 fő
	4%
60-64 éves férfiak	64 fő
	3%
65 év feletti nők	192 fő
	9%
65 év feletti férfiak	107 fő
	5%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblázatokból látható, hogy a település állandó népessége csökkenő tendenciát mutatott az elmúlt években. Továbbá megállapítható, hogy arányaiban több nő él a településen, mint férfi.

A település természetes szaporodását, ha megvizsgáljuk, alátámasztja a település állandó népességének csökkenését.

Év	Éve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	13	33	-20
2009	21	35	-14
2010	15	30	-15
2011	8	21	-13
2012	16	24	-8
2013	18	26	-8
2014	15	25	-10

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti adatokból látható, hogy a 0-14 éves lakosság száma és aránya a lakónépességen belül csökkenő tendenciát mutat a vizsgált időszakban.

A községek lakosságszámának csökkenése és a lakosság életkor szerinti összetételének alakulása is az országos átlag szerint alakul Bokodon is. A 18 év alatti népesség száma csökken, az idős, 65 éven felüli népesség aránya lassan növekvő a településen is.

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2008	332	341	97,4

2009	324	324	100
2010	314	301	104,3
2011	312	295	105,8
2012	299	300	100,3

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: 2008 évben a 100 alatti index azt mutatja, hogy túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. 2009-évtől azonban az index 100 felett van, így megállapítható, hogy a 65 év felettek vannak többen, és a település elöregedő.

I.2. A szolgáltatások iránti igények

A demográfiai számadatokból, továbbá az eddigi igényekből következtethetünk a szolgáltatások iránti igényekre, a helyi ellátási rendszerrel szembeni elvárásokra és az ellátórendszer pénzügyi forrás igényére.

Az öregedési index alapján várhatóan a személyes gondoskodást nyújtó ellátások iránti igény jelentősen megnövekedhetnek. A rendelkezésre álló adatok alapján jelentős számú az egyedülálló önálló háztartásban élő idős ember, elsősorban nő – a magasabb életkortamból adódóan. A csökkenő születésszám miatt idővel csökkeni fog az aktív foglalkoztatottak száma. Az átlagos élettartam növekedése emelni fogja a szociális ellátások iránti igényt. Az elöregedésből és az idősek jellemző családi állapotából is eredő egyre növekvő feladatokra Bokod Község Önkormányzatának is fel kell készülnie.

A pénzbeli ellátási formákat, valamint az alap- és szakosított ellátás rendszerét, vagyis a teljes szociális ellátórendszert úgy kell kialakítani, hogy valamennyi ellátást igénylő megtalálja a maga számára megfelelő formát.

II. SZOCIÁLIS ALAPELLÁTÁS - ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény a települések számára – lakosságától függően – kötelezően kialakítandó alap- és szakosított ellátások megszervezését és működtetését írja elő.

„Az alapellátás megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére a saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémák megoldásában.”

II. 1. A szociális alapellátás kialakításának és működésének főbb irányelvei:

- igazodjon a lakosság szükségleteihez
- vállaljon jelentős szerepet a rászorulóknak szociális helyzetének javításában, egészségük megőrzésében
- hozzáférhető legyen az adott területen minden rászoruló számára
- közvetlen létszükségleti feladatokat lásson el
- a szociális gondoskodás intézménye a lakossághoz földrajzilag legközelebb eső intézményben nyújtson ellátást

II.2. A szociális alapellátás formái, amelyet Bokod községben működtetni kell:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- családsegítés
- gyermekjóléti szolgáltatás

II.3. A szociális alapellátás helyzete

a) Szociális étkeztetés

Szociális étkeztetés keretében az Önkormányzat azoknak a szociálisan rászorult személyeknek a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik, akik azt önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, ideértve azokat is, akik koruk, vagy egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt nem képesek az étkezésről más módon gondoskodni. Étkezést igénybevétele a következők szerint alakult az elmúlt években:

év	étkezők száma
2010.	25
2011.	47
2012.	38
2013.	35
2014.	45

Jelenleg a szociális étkeztetést csak házhoz szállítással lehet igénybe venni.

b) Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás során az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását szükségleteinek megfelelően lakásán, lakókörnyezetében biztosítjuk. A szociális gondozók által biztosított ellátás célja, hogy a kora-, mentális-, egészségügyi – vagy fogyatékos állapota életvezetési nehézségek vagy egyéb szociális ok miatt problémás helyzetben lévő személyt nem intézményi keretek között, hanem saját otthonában vagy lakókörnyezetében hagyva, segíteni önálló, vagy önrendelkező életvitelének megtartásában.

A saját lakókörnyezetükben élő egyének, családok a szociális munka eszköztárával történő segítése, annak érdekében, hogy önálló, önrendelkező életvitelt folytassanak, érdekeiket képviselni és érvényesíteni tudják, valamint társadalmi beilleszkedésük megvalósuljon, melynek következtében:

- csökken az elszigetelődés, kirekesztődés
- harmonikus öregkor megteremtése.
- kényszerű környezetváltozás (szociális otthonba kerülés, kórház) elkerülése, illetve minél később kerüljön rá sor.

év	gondozottak száma
2010.	18
2011.	22
2012.	19
2013.	17
2014.	17

A házi segítségnyújtás és a szociális étkeztetés alapszolgáltatások telephelye 2855 Bokod, Fő utca 27. szám alatt található épületben van. Az épület a 80-as években épült, amelynek akadálymentesítését, felújítását az Önkormányzatnak a közeljövőben meg kell oldania.

A házi segítségnyújtás a Bokod és Dad Község Önkormányzata által kötött megállapodás alapján valósul meg.

c) Családsegítés:

A **családsegítő szolgáltatás** célja a települési önkormányzat működési területén élő szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése, tanácsadás.

év	igénybevevők esetszáma
2010	20

2011	20
2012	19
2013	20
2014	20

A gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátását a családsegítéssel együtt az Oroszlányi Szociális Szolgálat látta el, társulási megállapodás, majd 2013. január 1. napjától önkormányzatok között kötött megállapodás alapján.

Igénybevevők esetszáma:

év	igénybevevők esetszáma
2010	42
2011	42
2012	27
2013	32
2014	30

A fenti két alapellátás szükséges szakmai háttérét, a képezett szakembereket az Oroszlányi Szociális Szolgálat biztosítja. Az ügyfélfogadás feltételeit az ellátásért felelős önkormányzat, tehát Bokod Község Önkormányzata köteles biztosítani. Az ellátottak számára nyitva álló helyiség jelenleg 2855 Bokod, Hősök tere 6. szám alatt található.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000 Szcsm. rendelet előírásainak való teljes körű megfelelés érdekében fejlesztés szükséges. A szociális alapszolgáltatások ügyfelek által történő könnyebb elérhetősége érdekében célszerű lenne integrálni az ügyfélfogadás helyszínét. Megvizsgálva az önkormányzat lehetőségeit, a házi segítségnyújtást és szociális étkeztetést igénybevevők számára nyitva álló helyiség 2855 Bokod, Fő utca 27. szám alatt alkalmas lehet a feladatellátásra.

Nem megoldott a településen a gyermekek átmeneti gondozása. Megoldást jelentene szükség esetén helyettes szülőnél történő elhelyezés, ami a gyermek ellátását biztosítaná házi gondozás keretében.

A településen nem kötelező megszervezni jelzőrendszeres házi segítségnyújtást.

d) **A szociális információs szolgáltatás** a jogszabályi változások miatt intézményi keretek között megszűnt, de a hozzánk fordulóknak tájékoztatást nyújtunk

- a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokkal és szolgáltatásokkal, valamint az egészségügyi ellátással kapcsolatosan, ezen belül:
- a helyben igénybe vehető ellátások és szolgáltatások köréről, feltételeiről és az igénybevétellel kapcsolatos eljárási kérdésekről
- a helyben nem elérhető ellátások, szolgáltatások elérhetőségéről és igénybevételük módjáról
- a pénzbeli és természetbeni szociális és gyermekvédelmi ellátásokkal, a családtámogatási ellátásokkal, a társadalombiztosítási és a foglalkoztatáshoz kapcsolódó ellátásokkal, valamint a fogyatékkal összefüggő ellátásokkal kapcsolatban, ezen belül:
 - az ellátás megállapítására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szerv elérhetőségéről
 - az ellátások igényléséhez szükséges iratokról,
 - valamint ifjúsági ügyekben

Abban az esetben, ha a tájékoztatást kérő személy által igényelt szociális szolgáltatás helyben nem érhető el, intézkedni kell az ellátási lehetőségek felkutatása érdekében, valamint segítséget kell nyújtani az ellátást nyújtóval való kapcsolatfelvételben és az ügyintézésben.

A szociális információs szolgáltatás a jegyzőnél és a Hivatal szociális ügyintézőjénél vehető igénybe.

III. ÜTEMTERV A SZOLGÁLTATÁSOK BIZTOSÍTÁSÁRA

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK:	2016	2017	2018	2019	2020
ÉTKEZTETÉS	X	X	X	X	X
HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	X	X	X	X	X
CSALÁDSEGÍTÉS	X	X	X	X	X
SZOCIÁLIS INFORMÁCIÓS SZOLGÁLTATÁS*	X	X	X	X	X
NAPPALI ELLÁTÁS**	-	-	-	-	-
JELZŐRENDSZERES HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS**	-	-	-	-	-
CSALÁDSEGÍTÉS	X	X	X	X	X
GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁS:					
GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS	X	X	X	X	X
HELYETTES SZÜLŐ	-	-	-	-	-
GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA (ÓVODA, ISKOLAI NAPKÖZI)	X	X	X	X	X

X szolgáltatás megléte

* Működési engedéllyel nem rendelkező, Hivatal által ellátott tájékoztatási tevékenység hiánya miatt szűnt meg

** Bokod községnek nincs ellátási kötelezettsége, sem anyagi lehetősége a feladatellátására

III. A szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatai, az esetleges együttműködés keretei

A házi segítségnyújtás tekintetében elmondható, hogy bár a bokodi közalkalmazottak megfelelnek a jogszabályi képesítési előírásoknak, az új jogszabályi előírásoknak megfelelő létszámmal nem rendelkezünk. Bokod és Dad község esetében is a 2016.12.31. határidővel szükséges egy 4+4 órás részmunkaidőben foglalkoztatott szociális gondozó, szociális segítő vagy szociális szakgondozó OKJ-s képesítéssel rendelkező személy alkalmazása. (célszerű egy 8 órás státuszt betölteni, olyan személlyel, aki mindkét településen tevékenységet folytatna.) A számítás az alábbi arányosítással szemléltethető:

	jogszabályi előírás alapján	összesített adatok	Dad	Bokod	Bokod várható létszáma
ellátott	5 fő	15 fő	2 fő	13 fő	14 fő
foglalkoztatottak száma	1 közalkalmazott	3 közalkalmazott	0,4 közalkalmazott	2,6 közalkalmazott	2,8 közalkalmazott
foglalkoztatottak munkaórája	8 óra	24 óra	3,2 óra	20,8 óra	22,4 óra

A jelenlegi közalkalmazottak közül a dadi közalkalmazottak nem felelnek meg az elvárásoknak, a Bokodiak pedig összesen csupán 8+6+4=18 órában látják el a feladatot.

A **szociális étkeztetés alapszolgáltatásra** vonatkozó szakmai és létszám előírásoknak Bokod község megfelel.

A **családsegítés** szakmai és létszám előírásait az Oroszlányi Szociális Szolgálat biztosítja, a feladatellátás jogszabályi.

A szociális szolgáltatások helyzetét összegezve megállapítható, hogy az alapellátás szervezettsége a lakosságszámhoz viszonyítva a gyermekek átmeneti gondozása kivételével teljes körű.

A szociális alapszolgáltatások mindegyikéről elmondható, hogy a **működés feltételei biztosítottak, azonban az amortizáció miatt fejlesztésük szükséges.** A feladatellátást szolgáló vagyon elhasználódik, az épület higiéniai elvárásoknak való megfeleltetése érdekében az eszközök és burkolatok cseréje indokolt. Indokolt a csere a szociális étkeztetés biztosításához használt gépjárműre is, amely kora miatt gyakori javító- karbantartási feladatok elvégzését igényli. A gazdaságosabb üzemeltetés érdekében a gépjármű cseréje indokolt.

Továbbá a szociális étkeztetést igénybe vevők között igényként merült fel az étel helyben fogyasztásának és az étel elvitelének lehetővé tételével. Az ok, amiért a szolgáltatás bővítésére igény merült fel az egyrészt anyagi, másrészt szociológiai.

Az étel házhozszállítása Bokod községben ingyenes, azonban a térítési díj megállapítása önköltség alapján kerül meghatározásra. Az önköltség a szolgálat összes kiadását így a gépjármű fenntartási és üzemeltetési költségeit is tartalmazza. Több igénybevevő között is felmerült, hogy lehet-e olcsóbban étkezni, ha helyben fogyasztják el az ételt, vagy ha elviszik maguk haza. Az étel kiszolgálásával egyidejűleg helyben fogyasztással történő étkeztetésre, az igénybevevőknek a társaság miatt is szükségük lehet. Az igénybevevők között sokan egyedülállóak, ezért az otthonukban magányosan fogyasztják el az ebédjüket. Számukra jó alkalom lehet egy rövidke társasági életre az ebéd „népkonyhán” történő elfogyasztása. Ezek alapján a tálaló konyha fejlesztése, ebédlő kialakítása, tehát a szolgáltatás bővítése javasolt, elvárt fejlesztés az Önkormányzat számára.

A létszámbővítésre a 2017. évi költségvetés, míg az eszköz és gépjármű beszerzésre, átépítésre pályázati forrás biztosíthat fedezetet önkormányzati önerő hiányában. A létszámbővítéshez Dad Község Önkormányzatával, a beruházások megvalósítása érdekében a Komárom-Esztergom Megyei Területfejlesztési Kft.-vel szükséges együttműködni.

Szükséges fejlesztések összefoglalása:

Alapszolgáltatás	Cél megjelölése	Felelős	Határidő
Családsegítés	ellátottak számára nyitva álló helyiség kialakítása, integrálása a szociális étkeztetés és házi segítségnyújtás telephelyére	Csonka László polgármester	2018.12.31.
Szociális étkeztetés	szolgáltatás bővítése a helyben fogyasztás feltételeinek megteremtése, nyitva álló helyiség kialakítása	Csonka László polgármester	2018.12.31.
Szociális étkeztetés	gépjármű beszerzés a gazdaságosabb fenntartási költségek érdekében	Csonka László polgármester	2018.12.31.
Házi segítségnyújtás	létszámbővítés az 1/2000. SZcsm. rendelet előírásainak megfelelés érdekében	Csonka László polgármester	2016.12.31.

IV. A speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségessége

Az alapellátási formák viszonylag megfelelően működnek elsősorban az idősek számára, amelyek nem zárkoznak el a fogyatékos, illetve a pszichiátriai és szenvedélybetegek gondozásától sem.

A fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek részére szakosodott helyi ellátási rendszer típusai és az ellátórendszer pénzügyi forrása települési szinten nem áll rendelkezésre.

A fogyatékos személyek, hajléktalan személyek részére az elérhető intézményrendszert a járás székhely település Oroszlány város biztosítja.

A pszichiátriai- és szenvedélybetegek nappali intézménye Oroszlány Város Önkormányzat számára kötelező, de továbbra is hiányzó ellátási forma.

V. Összegzés

Az elvárt eredményeket az alábbiak szerint foglalhatjuk össze:

- Tudatos és tervezhető ágazati szolgáltatás- és minőségfejlesztés;
- Szociális ágazaton belüli szétagoltság csökkenése, ezáltal a lakossági szükségletek eredményesebb kezelése;
- A helyi jóléti rendszer fenntartható fejlődése;
- A szolgáltatások színvonalának emelkedése, szakmai munka javulása

Bokod, 2016. február 10.

Csónka László
polgármester

Záradék:

Jelen szolgáltatástervezési koncepciót Bokod Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 25/2016 (II.09.) önkormányzati határozatával elfogadta.

Bokod, 2016. február 10.

Zsigmond Anikó
jegyző